

militant socialist A. Bebel era atacat vehement de gazetă. « Această asociație. . . de la Internațională (e vorba de Secțiunile franceze ale Internaționalei) se încurajează cu atât mai mult cu cât afiliații din alte țări (ai Internaționalei — D. H. și C. N. V.) au rupt masca, deși cam târziu, în urma Comunei din Paris. Ziarele socialiste din Germania, precum « Volksstaat » din Leipzig, organul lui Bebel, continuă a face apologia Comunei. Alți afiliați se plasează pe alt tărîm și fac o imputare Comunei că a fost « prea dulce și moale »¹.

Manifestările de solidaritate internațională a muncitorilor provocau, prin urmare, teamă și neliniște reprezentanților claselor dominante, care chemau forțele reacționare coalizate să înăbușe aceste manifestări.

Evenimentele revoluționare legate de Internaționala I și de Comuna din Paris nu numai că au fost receptate în mod diferit, în funcție de orientarea politică generală a unui organ de presă sau a altuia, ci au devenit tema unor dispute polemice vii, purtate în coloanele presei timpului. Ceea ce caracterizează această polemică este faptul că ea nu se limita strict la tema Internaționalei și a Comunei din Paris, ci căuta să se adapteze la împrejurările și situația din țara noastră. Fiecare gazetă căuta să releve, potrivit orientării sale, implicațiile și concluziile ce se desprind pentru politica internă a României din evenimentele Comunei din Paris și din activitatea Internaționalei.

Ziarele de orientare democratică subliniau că problemele legate de Internațională, prezentate în mod denaturat, sînt folosite de reacțiune ca mijloace împotriva forțelor înaintate. Ziarul « Telegraful » scria în această ordine de idei: « Reacțiunea și-a găsit craca de care s-a agățat acuma: Internaționala. Pericolul Internaționalei apăsă pretutindeni reacțiunii »².

Presa de orientare democratică apăra în special principiile republicane împotriva atacurilor venite din cercurile promonarhiste și făcea aluzii directe la faptul că aceste principii trebuie preluate și transpuse în practica sistemului de guvernămînt al altor țări, inclusiv al României. Ziarul « Albina » considera că una din virtuțile Internaționalei și ale Comunei din Paris « ce cuceresc toate inimile cele oneste » constă în faptul că « a păstrat în toată integritatea sa principiile republicane »³. Chiar și ziarul « Federațiunea », care dezaproba în general « excesele » comunarșilor, considera totuși că guvernul condus de Thiers va putea controla situația numai păstrînd republica⁴.

Presa conservatoare critica, în schimb, cu violență pe republicanii burghezi, făcîndu-i răspunzători, evident în mod gratuit, că ar fi pregătît, chipurile, terenul pentru victoria comunarșilor și a adepților Internaționalei⁵.

Gazetele conservatoare învinuiau pînă și pe J. Favre, dușmanul inveterat al Comunei din Paris, ministru de externe în guvernul Thiers, că ar fi atacat imperiul în discursurile sale anterioare⁶.

Campania presei conservatoare împotriva adepților apuseni ai republicii, aparent îndepărtată de realitățile țării noastre, viza de fapt în modul cel mai direct pe « roșii » din România, adică cercurile și mișcarea republicană din țara

¹ « Pressa », an IV, nr. 132 din 16 iunie 1871; vezi de asemenea numerele din 8 și 23 iunie 1871.

² « Telegraful », an II, nr. 37 din 12 martie 1872. Mai pe larg despre aceasta vezi în articolul lui G. H. Dobre, *Publicistica românească din secolul XIX despre întemeietorii socialismului științific*, în « Probleme economice », 1963, nr. 11, p. 107—114.

³ « Albina », an VI, nr. 40 din 12/24 mai 1871.

⁴ « Federațiunea » din 2/14 aprilie 1871.

⁵ Vezi « Pressa », an IV, nr. 129 și 130 din 12 și 13 iunie 1871.

⁶ « Pressa » din 5 iunie 1871.